

E

X

T

E

n

D

E

D

Hand-out
leraren

Word onderdeel van *Extended* en doe de challenge!

Extended is het jongerenprogramma van Marres en de Jan van Eyck Academie waarin jongeren tussen de 14 en 20 jaar vier maanden lang samenwerken aan een sociaal kunstproject. Kunstenaars geven de groep vraagstukken en introduceren verschillende artistieke onderzoeksmethoden. Op basis hiervan ontwikkelen de jongeren een educatief programma voor hun leeftijdsgenoten. Deze opdrachtkaarten zijn ontworpen door *Extended* en te gebruiken ter inspiratie in de klas.

Wat vind jij leuk aan *Extended*?

"De mensen en de manier waarop we onze gedachten samen delen."

"Via Extended heb ik nieuwe vormen van kunst ontdekt en hier met leeftijdsgenoten over gesproken"

Welke plant zou jij willen zijn?

“

Ik heb geleerd hoe ongewone materialen gebruikt kunnen worden en je hieruit iets nieuws en inspirerend kunt creëren

”

Het kunstenaarscollectief Sunflower Soup maakte *Extended* bewust van materialen die van planten zijn gemaakt. Door papier te scheuren en er papierklei van te maken creëren jongeren duurzaam ontwerpmateriaal en komen ze in aanraking met de circulaire economie.

Wat heb je nodig?

Kleine stukjes papier die een dag in water zijn geweekt, emmers, stoffen tassen, boormachine met verfmixer (of staafmixer), behanglijm, krijtpoeder en plastic (afval)zakken.

Wat ga je doen?

Gerecyclede papierklei maken en bewerken tot een eigen design.

Setting

Aan tafel, of gewoon buiten op de grond.

Actie

Jongeren verzamelen oud papier, versnipperen het tot kleine stukjes, en weken het in water tot de volgende les. Tijdens de volgende les vermalen de jongeren het papier tot een pulp met behulp van een verf- of staafmixer. De pulp gaat in een stoffen tas om overtollig water uit te knijpen. Aan de papierpulp wordt behanglijm (65 gram per 5 liter) en krijtpoeder (twee handen vol) toegevoegd. Dit kneden de jongeren tot een klei.

Uitwerken

Jongeren maken van de papierklei hun eigen plantvormen. Let op: papierklei plakt vast aan alle ondergronden, behalve aan plastic. Plastic (afval)zakken kunnen gebruikt worden als ondergrond. Jongeren kunnen ook een stok uit de natuur gebruiken om een eigen papierkleien plant aan vast te maken.

Hoe kun je vergeten groenten en kruiden weer aantrekkelijk maken?

“

De opdrachten zijn een beetje uit mijn comfortzone waardoor ik nieuwe interesses heb ontdekt.

”

Kunstenaarscollectief
Traveling Farm of Forgotten
Skills onderzoekt het boe-
renleven van vroeger tot nu.
Aan *Extended* vroegen ze om
vergeten groenten en kruiden
weer 'aantrekkelijk' te maken.

Wat heb je nodig?

Groenten en kruiden als koolrabi,
oerwortel, aardpeer, venkel, tijm,
rozemarijn, rozenblaadjes; papier,
potloden en schetspapier.

Wat ga je doen?

Een eigen recept maken voor een
thee, deze een naam en een uit-
straling geven, en de thee samen
drinken.

Setting

Jongeren komen binnen, wassen
de handen en gaan in stilte op de
grond zitten. Per twee- of drietal
krijgen de jongeren een vel papier
met daarop verschillende groen-
ten of kruiden om te onderzoeken.

Actie

In stilte ruiken en proeven de
jongeren aan de verschillende
groenten en kruiden, en maken ze
op papier een *mindmap* om hun
associaties, woorden en gedach-
ten te verzamelen. Hierbij kiezen
ze smaken en geuren die zij lekker
vinden.

Uitwerken

Van de gekozen groente en krui-
den trekken jongeren thee. Bij de
thee ontwerpen de jongeren een
slogan en verpakking. Neem de
slogan op via audio. Drink geza-
menlijk thee en laat de jongeren
elkaars thee proeven.

Hoe kun je kleding laten groeien?

“

Ik heb geleerd om te zorgen voor mijn kleding
en waar mijn kleding vandaan komt

”

Kunstenaar Yi-Jing Chen liet *Extended* een eigen kledingstuk begroeien en maakte de jongeren bewust van textiel.

Wat heb je nodig?

Hennepmatten, een patroon van een jas, veiligheidsspelden, afvaltextiel, water en chiazaad.

Wat ga je doen?

Draagbare kleding maken van hennepmatten en het laten begroeien met chiazaad.

Setting

Schrijf de onderzoeksvragen 'waar komt kleding vandaan?' en 'hoe wordt kleding gemaakt?' groot op papier. Laat de jongeren deze vraag onderzoeken door de labels uit hun eigen kleding te bekijken en laat ze hun bevindingen noteren op post-its. De post-its plakken ze vervolgens op het grote papier. Dit geeft een overzicht van landen en materialen.

Actie

Knip een patroon van een grote jas of mantel in verschillende stukken en verdeel deze. Jongeren gebruiken de stukken van het patroon om de hennepmatten in vorm te knippen. De hennepmatten kunnen de jongeren met afvaltextiel versieren door er zakjes of vormen op te naaien. Laat ze de stukken hennepmat vervolgens op een plastic ondergrond leggen en bedekken met chiazaad dat een nacht in water heeft geweekt. Dit zaad zal groeien als het iedere dag water krijgt.

Uitwerken

Het maken heeft aandacht en bewerking nodig. Na één of twee weken is het zaad goed gegroeid en kunnen de verschillende onderdelen aan elkaar gezet worden met veiligheidsspelden.

Kun je met natuurlijke materialen design ontwerpen die je in contact brengen met je omgeving?

“ Het viltten van schapenwol gaf veel inspiratie voor het gebruik van natuurlijke materialen en manieren om deze te verwerken ”

Kunstenaar Sophie Nelissen introduceerde de principes van *Honorabele Harvesting aan Extended*. Alle materialen zijn in de natuur te vinden en dienen met respect gebruikt te worden. Zoals bijvoorbeeld wol van schaaap, naar herder, naar kleding.

Wat heb je nodig?

Schapenwol (gevonden in de natuur), droogvilt naalden en schuimrubber (bijvoorbeeld van een oud kussen of matras, dit zorgt ervoor dat de naalden niet breken tijdens het vilten).

Wat ga je doen?

Kleding maken van wol en takken.

Setting

Een wandeling door het bos waar schapen lopen om wol te verzamelen die blijft hangen aan de takken.

Actie

Wol kun je bewerken door haar te draaien, uit elkaar te trekken en droog te vilten. Leg laagjes op elkaar op een schuimrubber mat en prik de wol met een droogvilt naald tot een stof.

Uitwerken

Het maken van de wol heeft aandacht en bewerking nodig. Jongeren bedenken wat ze willen maken. Met de gevilte lappen maken ze bijvoorbeeld een broche, handschoenen, of een mantel.

Hoe word je bewust van je lichaam
en je omgeving?

“ Dit project heeft mij geleerd dat bewegen
een hele mooie manier is om jezelf te uiten
en ook zeker een vorm van kunst is.

”

Vanuit de tentoonstelling *Táctica Sintáctica* bij Marres werd de *Extended* groep uitgedaagd om zich bewust te worden van lichamelijke indrukken in relatie met de omgeving.

Actie

Creëer lichamelijke bewustwording door de volgende instructie op te volgen:

- Beweeg in stilte. Beweeg rustig.
- Wat valt je op?
- Wat neem je mee, of wat wil je verzamelen?

Noteer je bewegingen en de objecten die jou opvallen op papier, zodat iemand anders deze beweging kan uitvoeren.

Wat heb je nodig?

Notitieblokken, (aquarel) potloden en een startlocatie in of rondom de school.

Uitwerken

Wissel de notities uit en probeer ze op te volgen. Kan de ander raden wat je uit de ruimte wil meenemen of verzamelen gebaseerd op jouw notities?

Wat ga je doen?

Ruimte ontdekken op bewegingen en een eigen choreografie maken. Onderzoek hoe je door de ruimte loopt. Kun je bukken, zitten en springen? Wat valt je op aan de ruimte?

Setting

Buiten het klaslokaal, bijvoorbeeld in het bos, in de aula of in de tuin.

Hoe herstellen we de relatie met ons voedsel?

Ik heb geleerd wat voor soort relatie mensen hebben met hun eten en hoeveel voedsel uit de natuur komt

Met het Foodlab en kunstenaar Marente van der Valk onderzocht *Extended* tijdens de Marres tentoonstelling *Goodbye to Love* het thema 'liefde en eten'.

Wat heb je nodig?

Vragen over ecologie en economie met betrekking tot voedsel, potgrond, zout, bloem, water, olijfolie en een brood.

Wat ga je doen?

De voedsleconomie onderzoeken en ervaringen met voedsel delen.

Setting

Een tafel gedekt met kleed, borden en glazen. Schrijf de onderstaande vragen op een apart strookje papier. Hoe ver heeft je voedsel gereisd voordat het op je bord kwam? Vindt het voedsel het leuk om gegeten te worden?

Actie

1 – Dek een tafel met borden vol potaarde waarin vragen verstopt zijn over het verbouwen en transporteren van voedsel. Jongeren gaan aan tafel zitten en zoeken een vraag die verstopt zit in de aarde. Laat ze de vragen bespreken.

2 – Deel stukken brood uit en vraag of de jongeren weten hoe brood wordt gemaakt. Vraag vervolgens wanneer en hoe ze brood eten in hun eigen cultuur.

Uitwerken

Laat jongeren een ervaring met brood of voedsel beschrijven. Geef iedereen een kopje bloem, water, zout en olijfolie om de ingrediënten tot een stevig zoutdeeg te kneden. De jongeren gebruiken het deeg om hun ervaringen met het eten van brood te verbeelden. Tijdens het kneden kunnen jongeren hierover in gesprek gaan.

Wat zegt geur over jou en je afkomst?

“ Ik heb geleerd dat mensen geur heel anders beleven door hun afkomst. Ook heb ik geleerd dat geur veel emoties kan opwekken.

”

Samen met kunstenaar Cemre Kara, en geïnspireerd door de tentoonstelling *Opaque Spirits* in Marres, heeft *Extended* onderzoek gedaan naar cultuur en identiteit doormiddel van geur.

Wat heb je nodig?

Natuurlijke materialen, een pan met deksel, koffiefilters, water, een kookplaat, flesjes met spraydop en papier.

Wat ga je doen?

Een eigen geur maken met natuurlijke materialen die iets zegt over jou, en samen praten over geur en culturele beleving.

Setting

Een tafel in de buitenlucht met verschillende lege glazen en flessen.

Actie

Verzamel natuurlijke materialen als bloemblaadjes, kruiden, takken en paddenstoelen. Ruik aan de materialen bij het zoeken, en vind de geur die bij jouw cultuur en identiteit past. Doe de natuurlijke materialen in een pan en vul deze met water tot de materialen net onder water staan. Zet de pan op het vuur voor ongeveer een uur. Het water mag niet koken. Laat de pan met dichte deksel een nacht rusten. Filter de materialen uit het water en giet het in een flesje met spraydop.

Uitwerken

Laat de jongeren hun ideeën betreft de geur op een kaartje noteren en bevestigen aan de flesjes. Zo hebben ze elk een eigen geur. Spray de geuren op een papiertje, laat anderen hieraan ruiken en ga in gesprek over wat iedereen ruikt en hoe de geur op verschillende manieren wordt beleefd.

In 2019 is de naam *Extended* bedacht door de toenmalige jongerengroep. *Extended* staat voor het verlengen en verleggen van cultuureducatie voor- en door jongeren vanuit huis Marres. In 2022 werd de Jan van Eyck Academie officieel partner van *Extended*. Wat de jongeren verbindt, is dat ze nieuwsgierig zijn naar cultuur en hier actief aan willen meewerken.

"Ik ben elke keer verwonderd over de prachtige projecten die jongeren ontwikkelen vanuit de tentoonstellingsbezoeken bij Marres en de workshops van de kunstenaars. De jongeren groeien tijdens de projecten en presenteren met veel plezier en zelfvertrouwen hun projecten aan leeftijdgenoten."

- Anneke Haane, coach *Extended*

COLOFON

Kunstenaars:

- * Yi-Jing Chen
- * Sophie Nelissen
- * Marente van der Valk
- * Cemre Kara
- * Collectief Traveling Farm of Forgotten Skills
- * Collectief Sunflower Soup

Begeleiding:

- * Ilse van Lieshout, ontwikkelaar en supervisor *Extended*
- * Anneke Haane, coach *Extended*
- * Rebekka Straetmans, coördinator *Extended*
Jan van Eyck Academie

Foto's:

Anneke Haane, Rob van Hoorn

Grafische vormgeving:

Oonah Duchateau

Met dank aan de jongeren:

Matilda, Natascha, Jamie, Vita, Rozemarijn, Ehecatl, Zia, Maggie, Sharia, Rachel, Romy, Emikliano, Eliza, Annemarie, May, Riza, Brandon, Laurene, Jeasper, Christiaan, Girbe, Adele, Bayleigh Sky, Isa K, Angel, Floor, Joya, Luce, Sam, Upaluk, Sofia, Lien, Lisa, Tina, Jada, Marjolien, Maria, Lex, Isa B en Martha.

VSBfonds.
iedereen doet mee

FONDS 21

